

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО І КРИМІНОЛОГІЯ

DOI: 10.18372/2307-9061.71.18809

УДК 343.8 (045)

І. Г. Богатирьов,

доктор юридичних наук, професор,
заслужений діяч науки і техніки України
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4001-7256>

А. Л. Колодчина,

кандидат юридичних наук
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2820-4112>

РЕСОЦІАЛІЗАЦІЯ ЗАСУДЖЕНИХ В МІСЦЯХ НЕСВОБОДИ ДЕРЖАВНОЇ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАЧОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

Державний університет «Житомирська політехніка»
вул Чуднівська, 103. 10005, Житомир, Україна
ПрАТ Вищий навчальний заклад
«Міжрегіональна академія управління персоналом»
вул Фрометівська, 2, 03039, Київ, Україна
E-mail: vanbogatyrov@gmail.com

Мета: науково-методологічне осмислення ресоціалізації засуджених в місцях несвободи Державної кримінально-виконавчої служби України. **Методи дослідження:** у статті використані діалектичний метод пізнання, загально-наукові та спеціальні методи дослідження. Зокрема, структурно-функціональний, соціологічний та догматичний метод. **Результати:** питання висвітлені в статті дозволили розглянути ресоціалізацію засуджених в місцях несвободи, як один із пріоритетних напрямків державної політики у сфері виконання покарання та пробації Міністерства юстиції України. Зазначено, що процес ресоціалізації засуджених в місцях несвободи проходить всі стадії відбування покарання. **Обговорення:** у науковій статті проаналізовано ефективність вжиття засобу ресоціалізація на засуджених під час відбування покарання. Сформульовано авторське поняття ресоціалізація. Доведено, що ресоціалізація засуджених в містах несвободи ДКВС України є одним із пріоритетних напрямків функціонування органів і установ виконання покарань, а також провідним завданням пенітенціарних систем більшості країн світу, а тому її дослідження, відповідає запиту кримінально-виконавчої науки України.

Ключові слова: пенітенціарна система; засуджений; ресоціалізація; персонал; Державна кримінально-виконавча служба; місця несвободи; виконання покарання; відбування покарання; безпека; запобігання.

Постановка проблеми та її актуальність. В умовах режиму воєнного стану в Україні державна політика у сфері виконання покарань і пробації повинна бути спрямована на забезпечення прав і свобод засуджених в місцях несвободи Державної кримінально-виконавчої служби Ук-

раїни (далі ДКВС України), а її кримінально-виконавче законодавство має бути приведено у відповідність міжнародних норм і стандартів та направлене на диференціацію та індивідуалізацію виконання покарання шляхом реалізації засобів виправлення і ресоціалізації.

Варто зазначити, що сьогодні ресоціалізація засуджених в місцях несвободи ДКВС України є одним із пріоритетних напрямків функціонування органів і установ виконання покарань, і відповідає Стратегії реформування пенітенціарної системи на період до 2026 року та затвердження операційного плану її реалізації у 2022-2024 роках [1]. Водночас за нашим дослідженням ресоціалізація засуджених є також провідним завданням пенітенціарних систем більшості країн світу, а тому проведене нами дослідження, відповідає запиту кримінально-виконавчої науки України.

Аналіз досліджень і публікацій з проблеми. За останні 10 років питання ресоціалізації засуджених в місцях несвободи ДКВС України було предметом наукового пошуку в працях таких вітчизняних вчених, як: В.А. Бадири, І.Г. Богатирьова, А.І. Богатирьова, О.І. Богатирьової, О.М. Гуміна, О.М. Джузи, Т.А. Денисової, А.В. Кирилок, О.Г. Колба, Н.В. Коломієць, І.І. Митрофанова, О.В. Міляєвої, М.С. Пузирьова, О.Б. Пташинський, В.М. Синьов, А.Х. Степанюка, В.М. Трубніков, С.Я. Фаренюк, С.І. Халімона, О.О. Шкула та ін..

Дані вчені внесли значний внесок в розробку функціонування кримінально-виконавчої системи України та її трансформації в пенітенціарну систему. Не применшуючи значення наукових розвідок вказаних дослідників, на жаль, проблема ресоціалізації засуджених в місцях несвободи в Україні не була досліджена на доктринальному рівні.

Цим визначається актуальність даного дослідження, яке спрямоване на визначення та обґрунтування нових кримінально-виконавчих заasad забезпечення ресоціалізації через призму: правового статусу, організації правової, медичної, психологічної та соціальної допомоги від чого залежить реінтеграція засудженого після звільнення.

Метою статті є виокремлення особливостей ресоціалізації засуджених в місцях несвободи ДКВС України на стадії соціалізації та реінтеграції засуджених. Для реалізації вказаної мети вирішувалися такі завдання: проаналізувати стан дослідження проблеми у працях вітчизняних вчених у галузі кримінально-виконавчого права; охарактеризувати особливості ресоціалі-

зації засуджених в місцях несвободи ДКВС України; сформулювати авторське визначення ресоціалізації засуджених в місцях несвободи; за спільними ознаками сформулювати власні висновки.

Виклад основного матеріалу дослідження. На жаль, недофінансування кримінально-виконавчої системи України в умовах режиму воєнного стану з Державного бюджету, витрат на заробітну платню персоналу місць несвободи ДКВС України, утримання засуджених в органах і установах виконання покарань, вчинення в місцях несвободи повторного кримінального правопорушення, негативно впливає на процес ресоціалізації, і як результат рівень довіри населення країни до кримінально-виконавчої системи України різко падає.

Оскільки у загальних положеннях Кримінально-виконавчого кодексу України (далі КВК України) визначено основні засади кримінально-виконавчого законодавства України, а тому серед мети і завдань кримінально-виконавчого законодавства, його дії у просторі й часі, підстав та принципів виконання і відбування покарання, чільне місце належить основним засобам виправлення і ресоціалізації засуджених: встановлений порядок виконання та відбування покарання (режим), пробація, суспільно корисна праця, соціально-виховна робота, загальноосвітнє і професійно-технічне навчання, громадський вплив [2].

Варто наголосити, що Міністерством юстиції України також пропонується доповнити ст. 6 КВК України наступними засобами виправлення і ресоціалізації: динамічна безпека, оцінка криміногенного ризику, планування процесу виконання-відбування покарань. В цьому контексті, важливим прикладним аспектом їх застосування, на наш погляд, є те, що всі вони мають застосовуватися з урахуванням виду покарання, особистості засудженого, характеру, ступеня суспільної небезпеки і мотивів вчиненого кримінального правопорушення та поведінки засудженого під час відбування покарання.

Отож, ресоціалізація засуджених у місцях несвободи в Україні відображається у кримінально-виконавчій характеристиці засудженого, яка у нашому розумінні є своєрідним індикато-

ром їх застосування, оскільки віддзеркалює ті особистісні зміни у поведінці засудженого протягом строку його відбування в місцях несвободи ДКВС України через призму свідомого відновлення в соціальному статусі повноправного члена суспільства після звільнення від відбування покарання.

Саме розвиток кримінально-виконавчої науки України посилює з боку вітчизняних вчених та практиків інтерес до наукового обґрунтування та вивчення процесу ресоціалізації на засуджених в умовах ізоляції, як кінцевої мети виконання покарання і реінтеграції засудженого після звільнення в громадянське суспільство.

Варто наголосити, що за роки незалежності України питання ресоціалізації засуджених були предметом досліджень таких вітчизняних вчених, як: О.М. Неживець [3]; С.О. Чебоненко [4]; О.О. Шкута [5; 6]; М.Ю. Кутепов [7]; А.Г. Долгов [8]; І.Г. Богатирьов [9]. До речі, їх праці надали значний поштовх у розв'язанні проблем пов'язаних кримінально-виконавчими засадами виконання та відбування покарань, але стосувалися власних досліджень.

За нашим дослідженням, застосування ресоціалізації до засуджених, які відбувають покарання в місцях несвободи ДКВС України приділялося на жаль, не достатньої уваги. На наше переконання ресоціалізації до засуджених в місцях несвободи ДКВС України лежить у межах визначення їхньої кримінально-виконавчої характеристики. Вона, як пише С.В. Царюк має забезпечувати вибір й застосування цих засобів для комплексного вивчення особи, яка відбуває покарання [10, с. 250].

При дослідженні даного елемента в структурі кримінально-виконавчої характеристики ми виходили із положень чинного законодавства, ч. 3 ст. 6 КВК України у якій перераховані основні засоби виправлення і ресоціалізації засуджених. Відразу зауважимо, що на засуджених, які відбувають покарання в місцях несвободи ДКВС України, поширюється вплив усіх засобів без жодного виключення [2].

Ведучи мову про порядок виконання та відбування покарання (режим) ми повинні визначитися із розумінням даного поняття. Правовий аналіз ч. 1 ст. 102 КВК України свідчить

про розуміння режиму як комплексного поняття, що відображає виконання обов'язків адміністрації установи виконання покарання щодо реалізації своїх функцій в сфері виконання покарання та забезпечення реалізації прав засуджених [2].

Режим відбування покарання регламентує життя засуджених в умовах ізоляції, з постійним дотриманням правил поведінки передбачених для даного виду установи виконання покарань і відображає відношення засуджених до правообмежень, які встановлені до даного виду покарання, характер стягнень та заохочень протягом строку відбування покарання, відношення в колективі засуджених. Важливо розуміти також виховну функцію режиму, яка тісно пов'язана із спрямованістю вивчення змін у особистості засудженого, що відображається у його кримінально-виконавчій характеристиці.

Кримінально-виконавча характеристика повинна враховуватися і при призначенні засудженому заходів дисциплінарного впливу, оскільки дисциплінарна практика в місцях несвободи ДКВС України, також залишається частиною режиму. Як, свідчать проведені нами дослідження практики застосування стягнень до засуджених, які відбувають покарання в місцях несвободи, адміністрація установи виконання покарання найчастіше за все використовує такі види стягнень як: попередження і догана – 27,2% та 33,3% відповідно, а найнижчий відсоток становить застосування стягнення у виді переведення до ПКТ – 8,1%. Суворі догани застосовувалися до 13,1% вивчених засуджених, а поміщення до ДІЗО у 18% випадків вчинення порушень режиму утримання [11].

Принадібно зазначимо, що у порівнянні з попередніми дослідженнями [4, с. 15] застосування крайніх заходів стягнення до засуджених в місцях несвободи ДКВС України стало не тільки виваженим, а й відносно нечастим явищем, що свідчить про гуманізацію цього напрямку діяльності установ виконання покарань.

З іншого боку заходи заохочення свідчать про готовність сприйняття засудженим основних засобів виправлення і ресоціалізації, серед яких є й режим відбування покарання. Крім того, правомірною поведінкою засудженого є не-

від'ємною складовою, що характеризує й ступінь його виправлення, як критерію оцінки ефективності призначеного судом покарання.

Відбуваючи покарання засуджені, чітко усвідомлюють необхідність виконання покладених на них правообмежень, наслідком такої внутрішньої мотивації є намагання зосередитися на належному виконанні тих чи інших обов'язків, які виникають у різних сферах їхнього повсякденного життя за ґратами.

Це стосується їх відношення не тільки до режимних вимог, а й до праці, навчання, спорту, соціальної активності, участі у діяльності самодіяльних організацій засуджених. За нашим дослідженням, адміністрація установ виконання покарань найчастіше стимулює правомірну поведінку та соціальну активність засуджених наступними засобами заохочення: 1) дострокове зняття раніше накладеного стягнення – 60,2%; 2) подяка – 17,4%; 3) надання додаткового короткострокового побачення – 13,5%; 4) надання додаткового тривалого побачення – 4,6%; нагородження похвального грамотою – 2,4%; 5) дозвіл додатково витратити гроші – 1,2% та дозвіл на додаткову телефонну розмову – 0,6% [11].

На першій погляд доволі широке коло заохочень свідчить про сприяння персоналу установ виконання покарань у стимулюванні правослужняної поведінки засуджених в місцях несвободи ДКВС України, однак така діяльність іноді призводить до формалізму з боку окремих представників адміністрації виправної колонії. Вона має місце тоді, коли відбувається підготовка матеріалів засуджених до умовно-дострокового звільнення, ведення програм диференційованого виховного впливу на них.

Крім цього формальний підхід начальників відділень СВІР установ виконання покарань до реалізації виховної роботи із засудженими та визначення ступеня їх виправлення і ресоціалізації призводить до порушень вимог статей 100 і 101 Кримінально-виконавчого кодексу України, унаслідок чого зміна умов тримання у межах установи та переведення до дільниці соціальної реабілітації застосовується до засуджених без урахування їх поведінки, ставлення до праці, характеру раніше накладених стягнень.

При цьому на стан виховної роботи в установах негативно впливають порушення адміністраціями установ виконання покарань вимог статті 134 Кримінально-виконавчого кодексу України щодо підстав та порядку застосування до засуджених заходів дисциплінарного впливу у вигляді поміщення до дисциплінарних ізоляторів та переведення до приміщень камерного типу.

Як зауважую вітчизняна вчена Т.А. Денисова, переважній більшості установ виконання покарань при призначенні стягнень не враховуються поведінка засудженого до вчинення проступку, кількість і характер раніше накладених стягнень, обставини і мотиви вчинення порушення, а тому соціально-виховна робота має бути спрямована на викорінення в свідомості правопорушників асоціальних поглядів, переконань і інтересів шляхом розвитку соціально-корисної ініціативи [12, с. 268-269].

В цілому погоджуюсь із думкою вченої, ми все ж таки з огляду, на раніше отримані результати, не можемо з усією впевненістю констатувати, що стосовно засуджених в місцях несвободи ДКВС України така ціль соціально-виховної роботи є досягнутою. Окрема категорія засуджених в місцях несвободи ДКВС України має чітку асоціальну спрямованість, оскільки характер вчиненого ними діяння свідчить про розуміння ними наслідків вчинених протиправних діянь, відсутність каяття у вчиненому кримінальному правопорушенні, а тому дає підстави вважати, що вони вперто не бажають сприймати виховні заходи і проходити стадію ресоціалізації.

Отож, важлива роль у ресоціалізації засуджених в місцях несвободи ДКВС України належить соціально-виховній роботі, яка, організовується з метою формування і закріплення в засуджених прагнення до заняття суспільно-корисною діяльністю, сумлінного ставлення до праці, дотримання вимог законів та інших прийнятих в суспільстві правил поведінки, підвищення їх загальноосвітнього та культурного рівнів. У межах нашого дослідження ми не могли оминати своєю увагою цей важливий напрям роботи із засудженими.

Адже, як свідчать отримані нами результати, велика кількість засуджених в місцях несвободи ДКВС України, байдуже ставиться до заходів соціально-виховного характеру 62,4% опитаних, ще 6,6% негативно відносяться до неї і лише 31% схвально відгукується до проведення різного роду соціальних заходів. Усе це дає підстави вважати, що соціально-виховна робота перебуває на неналежному рівні й не сприймається засудженими як полегшення життя за ґратами [11].

Розглянувши особливості впливу соціально-виховної роботи на засуджених, в місцях несвободи ДКВС України, ми не можемо обійти і навчання засуджених, оскільки воно є один із засобів виправлення і ресоціалізації засуджених. Ми маємо розуміти, що воно має відповідну специфіку, яка обумовлюється постійним перебуванням засудженого в умовах ізоляції та суворого розпорядку дня. Однак, не дивлячись на певні складності в організації навчальної діяльності, засудженим надається можливість отримати повну середню освіту та при відсутності виробничої професії, за якою вони можуть бути працевлаштовані в даній колонії, надається можливість підготовки на курсах професійного навчання робітників на виробництві відповідно до ст. 125, ст. 126 КВК України [2].

Крім того, наявність в Україні навчальних закладів із дистанційною формою навчання, дає можливість отримати й вищу освіту не залишаючи межі місць несвободи. Аналізуючи результати нашого дослідження зазначимо, що проблема отримання вищої освіти серед засуджених в місцях несвободи ДКВ України є доволі актуальною, оскільки лише 0,9% засуджених мають її.

Невеликий відсоток становлять також особи, котрі мають початкову середню спеціальну освіту (9,5%). Отож, можемо констатувати, про необхідність навчання, як одного з ефективних засобів ресоціалізації засуджених. Як слушно зауважують фахівці – організація навчальної діяльності засуджених входить до контексту загальних проблем, що характеризують стан і тенденції розвитку всієї пенітенціарної системи держави та є актуальним і нагальним питанням,

яке потребує пильної уваги, докладання значних зусиль і невідкладного вирішення [13, с. 219].

Висновки. Узагальнюючи отримані теоретичні здобутки науки кримінально-виконавчого права та результати проведеного дослідження ми дійшли наступних висновків:

1) ресоціалізація засуджених в місцях несвободи ДКВС України – це одна із стадій відбування засудженим кримінального покарання в основі якої перебувають правові, педагогічні та психологічні зміни засудженої особи, які мають позитивно вплинути на свідому його поведінку в умовах ізоляції і підготувати засудженого до повернення відповідного, самостійного, загальноприйнятого та соціально-нормативного життя в суспільстві;

2) встановлено, що не всі засуджені в місцях несвободи ДКВС України позитивно ставляться до ресоціалізації і пов'язано це з тим, що їхня поведінка характеризується незначним рівнем правопорушень під час відбування покарання, низькою готовністю до сприйняття заходів соціально-виховного характеру. Навчання не відіграє помітної ролі у формуванні соціально-корисної спрямованості засуджених, а діяльність громадських організацій носить формальний характер;

3) пріоритетним напрямком роботи персоналу місць несвободи ДКВС України має стати індивідуальний підхід до планування і реалізації заходів спрямованих на досягнення мети покарання, що забезпечиться лише завдяки застосуванню до засуджених засобів ресоціалізації;

4) пропонується закріпити у статтю 6 КВК України критеріїв, які давали б змогу встановити ступінь досягнення мети ресоціалізації особи, яка відбуває покарання в місцях несвободи ДКВС України.

Література

1. Про схвалення Стратегії реформування пенітенціарної системи на період до 2026 року та затвердження операційного плану її реалізації у 2022-2024 роках: розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 груд 2022 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1153-2022-%D1%80#Text> (дата звернення: 16.05.2023).

2. Кримінально-виконавчий кодекс України: Кодекс, Закон від 11.07.2003 № 1129-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 3–4. Ст. 21. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1129-15#Text> (дата звернення: 7.05.2024).

3. Ресоціалізація засуджених осіб, звільнених з місць позбавлення волі. Неживець О.М., Жук Л.А., Жук І.Л. Монографія. Київ: Кондор. 2009. 222 с.

4. Чебоненко С. Педагогічні та правові основи ресоціалізації засуджених в умовах пенітенціарного закладу. *Вісник Чернігівського державного педагогічного університету. Серія «Педагогічні науки»*. 2010. Вип. 76. С. 318–323.

5. Шкута О.О. Виправлення та ресоціалізація засуджених, які відбувають покарання у виправних колоніях середнього рівня безпеки: дис. канд. юрид. наук: 12.00.08. Дніпропетровськ, 2011. 237 с.

6. Кутєпов М.Ю. Праця засуджених як шлях до ресоціалізації. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 7. С. 322–325.

7. Шкута О.О. Участь громадськості у виправленні і ресоціалізації засуджених до позбавлення волі. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2023. Вип. 1/2023. С. 213–216.

8. Долгов А.Г. Формування та реалізації програм виправлення та ресоціалізації засуджених в місцях несвободи України. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія юридичні науки*. 2023. Вип. 6. С. 15–19. URL: <https://lj.journal.kspu.edu/index.php/lj/article/view/406/371> (дата звернення: 7.05.2024).

9. Богатирьов І.Г. Наукова обґрунтованість проблематики виправлення засуджених в місцях несвободи в Україні. *Правовий часопис Донбасу*. 2024. № 1 (86). С. 26–31.

10. Царюк С.В. Правова природа кримінально-виконавчої характеристики засуджених. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2007. № 3. С. 249–255.

11. Узагальнення здобутків наукової школи «Інтелект» Київ: ВД «Дакор» 2023 р. 167 с.

12. Денисова Т.А. Покарання: кримінально-правовий, кримінологічний та кримінально-

виконавчий аналіз: монографія. Запоріжжя: КПУ, 2007.- 376 с

13. Байлов А. Організація навчальної діяльності як складова у виправленні засуджених до позбавлення волі. *Право України*. 2011. № 7. С. 219–223.

References

1. Pro skhvalennia Stratehii reformuvannia penitentsiarnoi systemy na period do 2026 roku ta zatverdzhennia operatsiinoho planu yii realizatsii u 2022-2024 rokakh: rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 16 hrud. 2022 roku. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1153-2022-%D1%80#Tex> (data zvernennia: 16.05.2023).

2. Kryminalno-vykonavchy kodeks Ukrainy: Kodeks, Zakon vid 11.07.2003 № 1129-IV. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 2004. № 3–4. St. 21. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1129-15#Text> (data zvernennia: 7.05.2024).

3. Resotsializatsiia zasudzhenykh osib, zvilnennykh z mistis pozbavlennia voli. Nezhyvets O.M., Zhuk L.A., Zhuk I.L. Monohrafiia. Kyviv: Kondor. 2009. 222 s.

4. Chebonenko S. Pedahohichni ta pravovi osnovy resotsializatsii zasudzhenykh v umovakh penitentsiarnoho zakladu. *Visnyk Chernihivskoho derzhavnogo pedahohichnoho universytetu. Seriia «Pedahohichni nauky»*. 2010. Vyp. 76. S. 318–323.

5. Shkuta O.O. Vypravlennia ta resotsializatsiia zasudzhenykh, yaki vidbuvaiut pokarannia u vypravnykh koloniiakh serednoho rivnia bezpeky: dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.08. Dnipropetrovsk, 2011. 237 s.

6. Kutieпов M.Yu. Pratsia zasudzhenykh yak shliakh do resotsializatsii. *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal*. 2020. № 7. S. 322–325.

7. Shkuta O.O. Uchast hromadskosti u vypravlenni i resotsializatsii zasudzhenykh do pozbavlenia voli. *Pivdennoukrainskyi pravnychi chasopys*. 2023. Vyp. 1/2023. S. 213–216.

8. Dolhov A.H. Formuvannia ta realizatsii program vypravlennia ta resotsializatsii zasudzhenykh v mistsiakh nesvobody Ukrainy. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnogo universytetu. Seriia yurydychni nauky*. 2023. Vyp. 6. S. 15–19. URL: [https://lj.journal.kspu.edu/ in-](https://lj.journal.kspu.edu/)

dex.php/lj/ article/view/406/371 (data zvernennia: 7.05.2024).

9. Bohatyrov I.H. Naukova obgruntovanist problematyky vypravlennia zasudzhennykh v mistsiakh nesvobody v Ukraini. *Pravovi chasopys Donbasu*. 2024. № 1 (86). S. 26–31.

10. Tsariuk S.V. Pravova pryroda kryminalno-vykonavchoi kharakterystyky zasudzhennykh. *Naukovyi visnyk Dnipropetrovskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav*. 2007. № 3. S. 249-255.

11. Uzahalnennia zdotkiv naukovo shkoly «Intelekt» Kyiv: VD «Dakor» 2023 r 167 s.

12. Denysova T.A. Pokarannia: kryminalno-pravovi, kryminolohichni ta kryminalno-vykonavchiy analiz: monohrafiia. Zaporizhzhia: KPU, 2007 - 376 s.

13. Bailov A. Orhanizatsiia navchalnoi diialnosti yak skladova u vypravlenni zasudzhennykh do pozbavlennia voli. *Pravo Ukrainy*. 2011. № 7. S. 219-223.

Ivan Bogatyrev, Alla Kolodchyna

RESOCIALIZATION OF CONVICTS IN PLACES OF IMPRISONMENT OF THE STATE CRIMINAL ENFORCEMENT SERVICE OF UKRAINE

Zhytomyr Polytechnic State University
Chudnivska St., 103, 10005, Zhytomyr, Ukraine
Interregional Academy of Personnel Management
Frometivska St., 2, 03039, Kyiv, Ukraine
E-mail: vanbogatyrov@gmail.com

Purpose: scientific and methodological understanding of the resocialization of convicts in places of imprisonment of the State Criminal Enforcement Service of Ukraine. **Research methods:** the article uses the dialectical method of cognition, general scientific and special research methods. In particular, the structural-functional, sociological and dogmatic method. **Results:** the questions covered in the article allowed us to consider the resocialization of convicts in places of imprisonment, as one of the priority directions of the state policy in the field of punishment and probation of the Ministry of Justice of Ukraine. It is noted that the process of resocialization of convicts in places of imprisonment goes through all stages of serving the sentence. **Discussion:** the scientific article analyzes the effectiveness of using the resocialization tool on convicts while serving their sentence. The author's concept of resocialization is formulated. It has been proven that the resocialization of convicts in places of imprisonment of the State Criminal Enforcement Service of Ukraine is one of the priority directions of the functioning of the bodies and institutions for the execution of punishments, as well as the leading task of the penitentiary systems of most countries of the world, and therefore its research corresponds to the request of the criminal and executive science of Ukraine.

Summarizing the theoretical achievements of the science of penal law and the results of the study, we came to the following conclusions:

Resocialization of convicts in places of deprivation of liberty by the State Penitentiary Service of Ukraine is one of the stages of serving a criminal sentence by a convict, which is based on the legal, pedagogical, and psychological changes of the convicted person, which should have a positive impact on his conscious behavior in isolation and prepare the convict for the return of an appropriate, independent, generally accepted, and socio-normative life in society.

It has been established that not all convicts in places of deprivation of liberty of the State Penitentiary Service of Ukraine have a positive attitude towards resocialization, and this is due to the fact that their

behavior is characterized by a low level of offenses while serving their sentences and a low readiness to perceive measures of a social and educational nature. Education does not play a significant role in the formation of the socially useful orientation of convicts, and the activities of public organizations are of a formal nature.

The priority area of work of the staff of places of deprivation of liberty of the State Penitentiary Service of Ukraine should be an individual approach to the planning and implementation of measures aimed at achieving the goal of punishment, which will be ensured only through the use of means of resocialization for convicts.

It is proposed to enshrine in Article 6 of the Criminal Code of Ukraine the criteria that would make it possible to establish the degree of achievement of the goal of resocialization of a person serving a sentence in places of deprivation of liberty of the State Penitentiary Service of Ukraine.

Key words: *penitentiary system; convict; resocialization; staff; State Criminal Enforcement Service; places of imprisonment; execution of punishment; serving of punishment; security; prevention.*

Стаття надійшла до редакції 10.05.2024